

Rondom de kerkdiensten

ds. Arjan van Lagen
ds. Jan van der Meulen

De hele voorbereidingsperiode tot en met het hoogfeest van Pasen trekken we als Evangelisch-Lutherse Gemeente en Samen-op-Weg gemeente samen op. Vorig jaar hebben we dat ook gedaan, maar het feest van Pasen vierden we toen apart. Dat heeft veel verbazing opgeroepen en er zijn vragen gekomen om dat een ander jaar niet te doen. Waarom wel samen voorbereiden op een feest, maar het feest zelf apart te vieren?! De kerkenraad en de Brandpuntraad vonden beide dat we dit jaar ook het feest samen zouden moeten vieren. En aldus zal geschieden. De *Paasmorgendienst* zullen we in gezamenlijkheid vieren in de *grote kerkzaal om half tien*. Het is goed om daar even extra op te letten, zodat u niet anderhalf uur te laat in de kerk komt, want het is dan ook zomertijd.

Er zijn goede redenen om af te wijken van de tot nu toe gebruikelijke tijd en plaats. Allereerst sluit de aanvangstijd van onze dienst dan beter aan bij de tijd van het paasontbijt dat om acht uur begint. In de tweede plaats verwachten we veel kerkgangers, omdat de dienst op Paasmorgen ook een belijdenisdienst is. Er zijn tien Lutherse geloofsleerlingen en twee SoW geloofsleerlingen die deze dag belijdenis van het geloof zullen afleggen.

Zeven kruiswoorden

De voorbereidingstijd voert ons langs de zeven kruiswoorden; op zes zondagen en Goede Vrijdag. De lezing in de lijst van kerkdiensten verwijst steeds naar een van de zeven kruiswoorden. Dat zijn de uitspraken, uitroepen van Jezus, terwijl hij aan het kruis hangt. Daarmee wordt een oude traditie van de kerk opgepakt. In de traditie waar de nadruk ligt op het lijden van Jezus is dat lange tijd een gangbaar verkondigingsschema geweest voor de voorbereiding op Pasen, ook wel "lijdenstijd" genoemd.

Parallel aan de diensten is er ook een kinderprogramma ontwikkeld langs deze kruiswoorden. U zult het wel merken en wellicht is hier nog eens een aansporing op zijn plaats om juist in deze tijd met de kinderen naar de kerk te komen. U krijgt zo steun voor de geloofsopvoeding van uw kinderen. En vriendjes en vriendinnetjes zijn zeer zeker ook welkom!

Stille week

Heel de veertigdagentijd is een tijd van voorbereiding op het feest van het licht, maar de Stille of Goede Week is dat in het bijzonder. Het is de week van de drie heilige dagen: Witte Donderdag, Goede Vrijdag en de Paaswake die uitloopt in het hoogfeest van Pasen. Ik kan begrijpen dat veel mensen daar vier heilige dagen in zien, maar men moet niet vergeten dat op de avond van Witte Donderdag eigenlijk de Goede Vrijdag al begonnen is. De joodse dagindeling wordt daarin gevolgd. Er zijn verschillende lezingen over, maar als vuistregel kan men hanteren dat wanneer er drie sterren aan de hemel staan er een nieuwe dag begint. De dag komt uit de nacht, zou je kunnen zeggen. Of, het licht wordt uit het donker geboren!

In ieder geval kennen we drie diensten. De dienst van Witte Donderdag waarin we de instelling van het heilig Avondmaal gedenken; de viering wijst ook terug op de achterliggende gedachte van het verhaal waarin Jezus met zijn leerlingen "aan tafel" gaat, namelijk de bevrijding uit het huis van de dood, het huis van de slavernij.

De Goede Vrijdagdienst en de Paaswake. Dat is één dienst in tweeën uiteengelegd. Op de Goede Vrijdag staat het passieverhaal centraal - de oude Paaskaars wordt gedoofd en de kerk uitgedragen - en de Paaswake is de dienst waarin de nieuwe Paaskaars wordt binnengedragen, als teken van Opstanding.

De volgende morgen hebben we dan de Paasmorgendienst, die vooral een Paasjubel mag zijn. Een feestelijke dienst waarin een heel aantal geloofsleerlingen belijdenis van het geloof zal afleggen. Om de feestelijkheid te ondersteunen zal de cantorij aan de dienst meewerken.

Wij wensen u en de uwen een goede voorbereiding toe op het Paasfeest en dan is onze wens ook: vrolijk Pasen.

Overdenking

Maria, Moeder van smarten

Annie Vis

Als dit nummer van Opnieuw verschijnt, bevinden we ons in de vierde week van de Veertigdagentijd. Een periode waarin het lijden van Jezus centraal staat en iedere zondag één van de zeven kruiswoorden wordt overdacht.

Maar door het lijden en de gruwelijke dood van Jezus leden ook de mensen rondom hem; mensen die van hem hielden. Zoals de vrouwen die hem volgden naar de plaats waar hij gekruisigd werd en, wat Markus ons vertelt, na zijn dood om hem "treurden en weenden". Ook zijn moeder, Maria was daar. Van haar had Simeon in de tempel getuigd, toen hij Maria en Jozef daar zag met hun kind Jezus, dat er een zwaard door haar ziel zou gaan.

Veel kunstenaars die zich geraakt wisten door het lijden van Maria hebben dat op allerlei manieren tot uitdrukking gebracht. De Pietà van Michelangelo in de Sint Pieter is daar een goed voorbeeld van. Een beeld waarin schoonheid en diepe droefheid zó samenvallen dat het je de adem beneemt. Het lijden van Maria staat zo ook symbool voor alle moeders die hun kind moesten verliezen, hetzij door ziekte, door natuurgeweld of het geweld toegebracht door mensen. Thijs Weerstra heeft dat verwoord in het gebed.

NIEUWS UIT DE GEMEENTE

Wij gaan fuseren!

*namens de fusiecommissie,
ds. Arjan van Lagen*

Wij, dat zijn de Hervormde Gemeente Bijlmermeer en de Gereformeerde kerk van de Bijlmermeer. Hoewel we in de praktijk van onze gemeente allang geen onderscheid meer maken, is er formeel nooit iets geregeld, zelfs geen federatieovereenkomst.

Wie wat meer is ingevoerd weet, dat tot voor kort het financiële beheer gescheiden moest blijven. Maar nu de Protestantse Kerk in Nederland, sinds 1 mei vorig jaar, een feit is, is nu de tijd gekomen om ons echt verenigen. We streven ernaar om de plaatselijke fusie 1 januari 2006 een feit te doen zijn.

Daartoe moeten een aantal stappen worden gemaakt, waarbij de gemeente nadrukkelijk moet worden gehoord en betrokken. Dat betreft allereerst het fusiebesluit dat in principe door de kerkenraden is aanvaard, maar in een gemeenteberaad moet worden bevestigd. Zondag 10 april aanstaande zal er na de dienst in de crècheruimte zo'n gemeenteberaad zijn. Het zou een goede zaak zijn als u deze datum noteert. Het is de eerste stap op weg naar een fusie.

Welke stappen?

Volgens de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland - zeg maar de grondwet - wordt het geheel van het fusieproces als "toezien" oog toevertrouwd aan de classis. In ons geval de classis van Amsterdam waartoe wij ook behoren. De volgende stap is dan ook dat we het principebesluit tot vereniging melden bij de classis.

Vervolgens is het aan ons om een plaatselijke regeling te treffen. De Kerkorde zet de grote lijnen uit, maar elke gemeente heeft de vrijheid om binnen het raam van de kerkorde een aantal zaken zelf te regelen. Een aantal, dat tot de plaatselijke regeling behoort, kunnen we zo opvissen uit een lijst van meerjarenafspraken. Deze lijst bevat een aantal, dat als een soort plaatselijke regeling allang bestaat. Maar formeel moet dat nu opgeschreven worden.

Tot die plaatselijke regelingen behoort allereerst de regel die we hanteren hoe wij als gemeente ambtsdragers kiezen. Nu geschiedt dat door de kerkenraad zelf, met dien verstande dat de namen van de beoogde ambtsdragers ofwel in de kerkdiensten ofwel in Opnieuw worden gepubliceerd. Eventuele bezwaren tegen bepaalde personen kunnen dan aan de kerkenraad gemeld worden. Ik heb dat nog nooit meegemaakt, maar het zou kunnen.

Tot de plaatselijke regeling behoort ook het al dan niet toelaten van kinderen tot het Avondmaal. Er is in onze gemeentes al lang geleden besloten open avondmaal te houden, dus ook toegankelijk voor de kinderen.

Ook het al of niet zegenen van andere levensverbintenissen dan een huwelijk van man en vrouw behoort tot de vrijheid van de plaatselijke gemeente. Ook hierover is in het verleden een kerkenraadsbesluit genomen, dat we nu zullen opnemen in de plaatselijke regeling.

Over deze plaatselijke regeling zal ook de gemeente worden gekend en gehoord. Dat zal in een volgend gemeenteberaad in de loop van de maand mei plaatsvinden. De volgende stap is dat de classis op de hoogte wordt gesteld van onze plaatselijke regeling, waarna de kerkenraad in haar vergadering van september het definitieve besluit neemt. En dan moeten er nog allerlei notariële zaken geregeld worden, maar als het goed is, zal per 1 januari 2006 de Protestantse Gemeente Bijlmermeer een feit zijn. De protestantse vlag mag dan gehezen worden. Niet om triomfantelijk te zijn, maar om een heuglijk feit te vieren. Ondertussen doen we - zoals nu de praktijk is - net alsof we al gefuseerd zijn.

Uit de kerkenraad

ds. Jan van der Meulen

De vorige "Uit de kerkenraad" had betrekking op zowel november als december 2004, deze keer dus op die van januari 2005. De kerkenraad evalueerde de adventsdiensten, kerst en oudjaar. Het project van de aartsmoeders is een goed project geweest mede dankzij de uitstekende presentatie van Marja Engelage. Vanuit de gemeente is de wens uitgesproken om meer aandacht te geven aan het aansteken van de adventskaarsen. De kerstavonddienst samen met de ELG was goed. De kleine kerkzaal gaf een intieme sfeer. De tijdens de schriftlezingen vertoonde dia's riepen verschillende gevoelens op. De één werd aangezet tot nadenken, de ander werd er door afgeleid. De overdenking in de vorm van een dialoog is positief overgekomen. Het was verrassend, laagdrempelig en goed voor de 'variatie'. De dienst op tweede kerstdag in de vorm van een ochtendgebed is als goed ervaren. Er was bij deze dienst evenals op 31 december maar een kleine groep aanwezig.

Enkele gemeenteleden hebben hun ongenoegen geuit richting de voorzitter van de kerkenraad over het hoge inkomen van de tijdelijk aan te stellen interim directeur van het L(andelijk) D(iensten) C(entrum) van de PKN in Utrecht. Een enkeling dreigt hierom de actie Kerkbalans te boycotten. We discussiëren erover hoe we met dit ongenoegen moeten omgaan. De kerkenraad komt tot de mening dat de plaatselijke kerk geen partij is in deze kwestie en dat zodoende onterecht is dat gemeenteleden de plaatselijke kerk hiervoor financieel straffen. Dit standpunt van de kerkenraad zal in *Opnieuw* worden verwoord.

(In de vorige Opnieuw is dat gedaan als nagekomen copij. Daarin werd de verwarring groter gemaakt doordat we zelf de beloning van de interim directeur met de directeur verwarden. Als rectificatie vindt u om die reden de gehele brief van de landelijke kerk verderop in deze Opnieuw, red.)

Als bezinningsmoment is er aandacht voor de kinderkerk. De kerkenraad is zeer te spreken over vorm en inhoud van de kinderkerk. Helaas zijn er maar heel weinig kinderen, die echter regelmatig met veel plezier deelnemen aan de kinderkerk. Ook is er maar weinig leiding. Gedacht wordt aan een presentatie van een stukje inhoud van de kinderkerk tijdens een zondagse kerkdienst op het moment dat er aandacht voor de kinderen is. Misschien dat dan meer mensen enthousiast worden voor de deelname aan de kinderkerk.

In de vacature van voorzitter van de kerkenraad zal Wolter Koolstra worden gevraagd. Jaap de Visser zal als beleidsouderling toetreden tot de kerkenraad en Irma Blits wil nadat zij voorzitter af zal zijn als pastoraatsouderling nog vier jaar verder gaan. De kerkenraad is verheugd met deze ontwikkeling.

De Beheerscommissie heeft het voornemen kenbaar gemaakt dat maar één kerk per zondag eten mag verkopen. Dit zou kunnen betekenen dat PERKI niet altijd meer op de tweede en derde zondag van de maand eten mag verkopen na haar diensten. De SoW kerkenraad ziet de noodzaak van deze maatregel niet. Alleen bij gelijktijdige verkoop kunnen problemen ontstaan maar daar is in het geval van PERKI geen sprake van. Daarom acht de kerkenraad het in de brief verwoorde standpunt niet van toepassing op de SoW-gemeente inclusief PERKI. Dit standpunt zal de beheerscommissie schriftelijk worden meegedeeld.

De kerkenraad geeft ds. Jan van der Meulen toestemming om samen met ds Atze van der Broek en ds. Cees van Veelen verdere wegen te zoeken om tot eenheid te komen tussen de Presbyterian International Church en de Presbyterian Church of Ghana Amsterdam branch.

Via onze PERKI ouderlingen horen we dat de schoonfamilie van de PERKI organist als gevolg van de tsunami vermist is. In de voorbeden zal hiervoor aandacht zijn en de bloemen van de SoW gemeente zullen naar de familie gaan.

Opbrengst financiële acties

*namens de kerkrentmeesters,
Jaap de Visser*

U bent natuurlijk benieuwd naar de opbrengst van de actie Kerkbalans. Die verloopt heel voorspoedig. Maar eerst iets over de actie die daaraan voorafging: de eindejaarscollecte 2004. Daar is nu de definitieve uitkomst van bekend. De opbrengst is **2.752 euro**. Dat is veel. In 2003 bracht de eindejaarscollecte 1.633 euro op. Toen deden alleen de Hervormde gemeenteleden mee.

De stand van de actie Kerkbalans is een tussenstand. Er komen nog steeds toezeggingen binnen. De teller staat op **59.560 euro** (datum: 16 februari). Dat is erg hoog. Vooral als je er rekening mee houdt dat nog maar 201 van de 403 aangeschreven gemeenteleden gereageerd hebben. Dat is gemiddeld bijna 300 euro per gemeentelid. Van een aantal gemeenteleden die wel betaald hebben, maar geen toezeggingsformulier ingevuld hebben, weten we de bijdrage nog niet. Dat komt pas eind februari, als de overzichten van de SMRA, het bureau dat namens de kerken de actie Kerkbalans voert, binnenkomen.

De verwachting is dat we van 50 à 75 gemeenteleden nog iets kunnen verwachten, al zullen dat niet altijd hoge bijdragen zijn. Heel voorzichtig geprognosticeerd: er komt nog 2.500 à 5.000 euro bij. Een opbrengst van 65.000 euro behoort tot de mogelijkheden.

In de begroting 2005 stond als verwachte opbrengst 60.500 euro. Daar gaan we zoals het er nu voorstaat overheen. Worden daarmee de financiële zorgen minder? Niet echt. Op een begroot tekort van 18.000 euro brengt een meevaller van 5.000 euro ons nog lang niet uit de rode cijfers. Maar lagere tekorten scheppen tijd om een oplossing te zoeken voor onze problemen. Dat is belangrijk.

U doet het onverminderd goed. Als meelevende gemeenteleden laat u blijken de financiële zorgen te kennen en velen van u hebben hun bijdrage meer dan evenredig verhoogd. Dat is een hart onder de riem van uw kerkrentmeesters. En als we straks in gesprek met het Bureau Steunverlening kunnen melden dat onze bijdragen tegen de trend in een stijgende lijn vertonen, versterkt dat onze positie.

Paasgroeten actie

*namens de diaconie,
Rommert Tjeerdsma*

Zondag 13 maart kunt u na de kerkdienst paaskaarten kopen, om die te verzenden aan gevangenen en mensenrechtenorganisaties in het buitenland. Ieder mens mag de Paasboodschap horen.

Gevangenen kunnen terecht veroordeeld zijn. Toch willen wij hen laten weten dat zij waardevolle mensen zijn in Christus' ogen. De mensenrechtenorganisaties willen wij bemoedigen in hun werk voor verdrukte mensen en groepen. Vorig jaar zijn de paaskaarten door de diaconie verspreid op Pasen zelf. Het lijkt ons echter passender om ze al eerder te versturen, zodat de ontvangers de kaarten rond Pasen ontvangen. De diaconie verkoopt de kaarten voor € 0,50 per stuk; ze zijn dan voorzien van postzegel en adres.

U kunt er naast uw naam als u dat wilt ook een groet of gedicht op schrijven. Meer informatie krijgt u op 13 maart aanstaande.

Ouderenkring

Ans Odinot

Helaas moesten wij het de laatste keer doen zonder onze vertrouwde inleidster Ans Werner, die door ziekte verhinderd was. Wij openden de bijeenkomst met Psalm 42 in de vertaling van Oosterhuis / Van der Plas. Die indringende woorden kwamen goed over. Deze keer lieten Frank en ik de film zien die wij gemaakt hebben over onze reis door China in 1998. Een uittreksel van een uur uit zes uur videomateriaal. De reactie van verschillende mensen uit onze kring was: "Dat jullie dat durfden, zo met z'n tweeën!" Er was grote hilariteit toen Frank op de film een massage kreeg. Het bezoek aan een Rooms-katholieke kerk die nu meer dan in de Mao tijd in gebruik is, was ook interessant, evenals het bezoek aan de Chinese muur. Men gruwde van ons verhaal, dat wij levend geroosterde vis op tafel kregen, wat in China gewaardeerd wordt als teken van versheid: de vis hapte nog steeds naar adem. Men vond het een mooie film, die aspecten van China liet zien, die men niet kende. De volgende keer, donderdag 17 maart is iedereen weer van harte welkom vanaf half tien met een kop koffie in De Nieuwe Stad. Om tien uur houden wij dan onze voorbereiding op Pasen met aansluitend avondmaalsviering onder leiding van ds. Arjan van Lagen. Heel graag tot dan!

Ontmoetingsweekend op Mennorode

Jan Kok

De Brandpuntraad Zuidoost van de Evangelisch-Lutherse Gemeente en de kerkenraad van de Samenop-Weg gemeente Bijlmermeer hebben van 4 tot 5 februari 2005 een weekend gehouden om kennis te maken met elkaar en met opvattingen die leven bij de zuster gemeente. Onderdak en faciliteiten waren gevonden in het ontmoetingsoord Mennorode nabij Elspeet, oorspronkelijk van de Doopsgezinde Broederschap. Na aankomst vrijdagavond 4 februari werd eerst gezamenlijk gegeten met een evenwichtige tafelschikking van Lutheranen en SoW'ers door elkaar. Daarna werd de avondsessie begonnen met op zeer speelse wijze elkaars namen in het geheugen te stampen. Niemand van de deelnemers zal zich voortaan nog vergissen. Ook maakten we kennis met een lied dat bij elke kerk passend werd gevonden. ('Zomaar een dak boven wat hoofden' en 'Blesi sa kom bogo bogo') Daarna maakten de aanwezigen in telkens wisselende groepjes van twee of drie personen ook kennis met elkaars afkomst, meningen en opvattingen aan de hand van negen trefwoorden. (onder andere: 'Waar ben je geboren', 'geloof' en 'bidden') Er werd nog tot laat in de nacht over doorgepraat.

De volgende morgen werden door ELG en SoW apart toneelstukken voorbereid over het beeld dat we hebben van iets typerends van de kerkdienst van de andere kerk. De toneelstukken werden vervolgens ook voor elkaar opgevoerd, vaak tot grote hilariteit. Het bleek een heel effectieve manier om elkaar een spiegel voor te houden en over de beelden aan de praat te komen. Na de lunch werd eerst genoten van de prachtige omgeving met een wandeling in kleine groepen door het Veluwe bos en over de hei. Daarna werd gesproken over verwachtingen die we van elkaar hebben. Besloten werd dat een volgende activiteit zat gaan over een gerichte kennismaking van beide hele gemeentes met elkaar. Dit uitermate geslaagde ontmoetingsweekend werd na het maken van een groepsfoto afgesloten met het vieren van het avondgebed.

Maak kennis met: de nieuwe ouderling van de PCI

Frank Odinot

Het was voor Charlotte Opuku een grote verrassing, toen zij op 6 februari werd bevestigd als ouderling van de Presbyterian Church International, om een lied in haar eigen taal Twi te horen. De cantorij had het lied 'Bra Jezus ho' (kom tot Jezus) ingestudeerd en dat maakte op Charlotte een overdonderende indruk. Ze zei letterlijk: "Ik dacht: doen ze dat voor mij?" Zo'n zestien jaar geleden is ze met haar Surinaamse man via Duitsland naar Nederland gekomen. Deze had ze in Ghana, waar heel veel Surinamers wonen, ontmoet. Ze is geboren in Accra in Ghana en ze heeft nu drie kinderen. Ze werkt als activiteitenbegeleidster bij SWAZO (St. Welzijn Asd. ZO, voorheen Alcides). Ook is zij actief voor een Ghanese vrouwenorganisatie. En daarnaast zet zij zich in voor haar kerk.

Charlotte wil geen 'klein Ghana in Nederland' creëren. Ze vindt het belangrijk dat iedereen in Nederland integreert. En dat geldt niet alleen voor mensen die van elders komen, maar ook voor hen die hier al wonen.

Men moet met elkáár integreren, dus openstaan voor de ander. En dat is iets wat Charlotte zelf voortdurend uitstraalt.

Alsnog bedankt

Ans ten Brinke en Gré Löwensteijn

Alsnog heel hartelijk bedankt voor de bloemen die wij op 31 oktober vorig jaar mochten ontvangen. Het heeft ons heel goed gedaan. Het was de bedoeling dat dit stukje veel eerder geplaatst werd, maar door misverstanden leest u het nu pas. Maar daar is onze dankbaarheid niet minder om.

NIEUWS VAN BUITEN DE GEMEENTE

God weer terugbrengen in het gewone alledaagse leven

Kerkbulletin nummer 24

Het gaat er in onze hedendaagse samenleving om God weer terug te brengen in het domein van het denken en van het gewone alledaagse leven. De grootste bedreiging van het Godsgeloof is dat we er ons voor generen of dat we er ons niet meer voor hoeven te verantwoorden. Deze woorden sprak prof. dr. Anton Houtepen tijdens zijn Oecumenelezing, op vrijdag 4 februari in de Geertekerk in Utrecht. De Oecumenelezing is een jaarlijks initiatief van de Raad van Kerken in Nederland. Houtepen constateert - onder meer door de groei van Pinksterkerken en de nadrukkelijke aanwezigheid van moslims in onze samenleving - dat de westerse mens zich vertwijfeld lijkt af te vragen of religie toch niet (weer) serieus genomen moet worden. Houtepen stelt de vraag of theologen en gelovigen aan de religieuze analfabeten van Europa opnieuw moet uitleggen dat religie "het dragende gebinte is van de cultuur; niet haar bestrijder, wel haar kritische hoeder. Volgens Houtepen is het daarbij mogelijk te laten zien dat God zowel bron als doel is van ons verlangen, "de bewerker van onze passie naar het mogelijk goede, de inspirator van onze verzuchtingen" om de wereld te veranderen.

Anton Houtepen is hoogleraar Oecumena aan de theologische faculteit van de Universiteit van Utrecht. Hij was tot voor kort ook directeur van het Centrum voor Interculturele Theologie, Interreligieuze dialoog, Missiologie en Oecumena - IIMO.

Koffieochtend voor mantelzorgers

Corrie Ridders

Onlangs was ik bij de musical over het leven van de schrijfster Anna Blaman. Een liedje bleef nog dagenlang in mijn hoofd ronzeuren. Het refrein luidde: "Zorgen, zorgen, een lief om voor te zorgen". De hoofdpersoon vond het heerlijk om voor iemand te zorgen. Zij was daarom verpleegster geworden, maar het liefst zorgde zij voor haar geliefde. Verwennen en verzorgen was voor haar synoniem aan liefde geven.

U kent het misschien ook, want ook u zorgt voor uw chronisch zieke partner, uw hulpbehoevende ouders of voor uw gehandicapt kind. Mantelzorgers wordt dat genoemd. Je slaat de mantel der liefde over de zorgbehoevende heen. U kunt dat soms ook zo ervaren, want zorgen is een liefdevolle daad en het geeft zin aan het leven.

Toch valt het u ook wel eens zwaar en zijn er momenten dat u uw zorg zou willen delen of er met anderen over wilt praten.

Op donderdag 14 april is er een koffieochtend voor protestantse mantelzorgers in de Nieuwe Stad van 10.00 - 12.00 uur. Wij hopen met elkaar te praten over de zin van het zorgen en wat de beide kerken voor de mantelzorgers uit hun midden kunnen betekenen. De predikanten Arjan van Lagen en Maartje Wildeman zullen ook aanwezig zijn.

Bent u een mantelzorger? Van harte welkom! Kent u een mantelzorger? Maak haar of hem attent op deze ochtend!

Inlichtingen bij Corrie Rikkers, telefoon 699 2884.

Directiekosten van de Protestantse Kerk in Nederland

<Vanwege de onjuiste weergave in de vorige *Opnieuw*, gaan we terug naar de bron en daar vinden we de volledige brief, *red.*>

Het artikel in dagblad Trouw van 4 januari jl. over de directiekosten van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland heeft nogal wat boze en verdrietige reacties opgeleverd. Het bestuur van de dienstenorganisatie is zich bewust van de gevoeligheid van de zaak.

Velen zijn immers hard aan het werk voor extra collectes en andere acties in verband met de ramp in Azië; verder gaan velen binnenkort op pad voor de actie Kerkbalans. Daarom vindt het bestuur het noodzakelijk om niet alleen misverstanden te corrigeren maar ook nadere tekst en uitleg te geven.

In het genoemde artikel heeft de voorzitter van de dienstenorganisatie, waar het ging 5 januari 2005 over het inkomen van de algemeen directeur, een bedrag van € 220.000,- genoemd. Hierbij heeft hij guldens en euro's met elkaar verwisseld. Het juiste bedrag is circa € 105.000, niet als salaris maar als totale loonkosten.

Het bedrag is te vinden in de openbare en door de kleine synode goedgekeurde begroting 2005 van de dienstenorganisatie. De voorzitter begrijpt dat dit misverstand veel reacties en emoties heeft losgemaakt en biedt daarvoor zijn oprechte verontschuldigingen aan. Een bericht van deze strekking is op 4 januari naar het dagblad Trouw, andere perscontacten en de leden van de generale synode gestuurd.

Op de website van onze kerk staan de arbeidsvoorwaarden van de medewerkers en de salarisschalen vermeld. Hieruit blijkt dat de dienstenorganisatie een organisatie is waarin normale salarissen worden uitbetaald, die passen bij onze kerkelijke stijl en bij een goed en verantwoord werkgeverschap.

De vacature voor een algemeen directeur is echter een buitengewone situatie. In deze situatie heeft het bestuur de volgende overwegingen:

- Binnen de dienstenorganisatie is geen overcapaciteit aanwezig. Met bestaande menskracht de vacature vervullen, betekent dat ander belangrijk werk moet blijven liggen. Het logische gevolg is het aantrekken van een interim directeur.
- Een interim directeur heeft geen vast dienstverband en dient zelf te zorgen voor sociale voorzieningen, voor zijn pensioen en voor overbruggingen voor de periode waarin niet gewerkt wordt. Het contract kan per 24 uur worden opgezegd;
- Van een interim directeur wordt een uitzonderlijke prestatie verwacht, waarbij sprake is van een inzet en werkweek die ver boven het normale uitgaat. Het genoemde bedrag van € 20.000,- per maand vormt de totale kosten voor de organisatie. Dat is uiteraard een groot bedrag maar ligt veel lager dan het in Nederland gebruikelijke tarief voor een interim directeur met eindverantwoordelijkheid.
- Het bestuur heeft nogmaals de verplichting op zich genomen om de interim managementperiode zo kort mogelijk te houden.

Wij verzekeren u dat wij uiterst zorgvuldig omgaan met de gelden van de kerk. Hierover wordt verantwoording afgelegd aan de Kleine Synode. Wij verwachten dat wij met deze toelichting voldoende openheid van zaken hebben gegeven en hopen dat de ontstane onrust wordt weggenomen.

Rust en stilte: Logeren in een abdij

Kerkbulletin nummer 4

De Abdij van Berne in Heeswijk biedt gastvrijheid aan mensen die een paar dagen rust, stilte en bezinning zoeken. U beschikt over een eigen kamer en u kunt de gebedsdiensten in de abdijkerk meemaken. Ideaal voor mensen die behoefte hebben aan rustdagen in een druk leven. In de abdij wonen broeders die christelijk leven en open staan voor andere levensbeschouwingen. Voor meer informatie: gastenbroeder Frank Kazenbroot, tel. (0413) 299 299. Email: gastenbroeder@abdijvanberne.nl. De abdij is op internet te vinden bij: www.abdijvanberne.nl

LEZERS SCHRIJVEN

Een dienst in de Dominicuskerk

Marja Engelage,
Hanna Fokkens en
Frank Odinot

Als leden van de liturgiecommissie bezochten we de Dominicuskerk in het kader van een verkenning van hoe het bij anderen toegaat.

Het gebouw

De Dominicuskerk ligt wat onopvallend in de doorgaande gevel van de straat. "Aan de voormalige Nieuwezijds Achterburgwal - sinds de demping in 1867 omgedoopt tot Spuistraat - staat de door P.J. H. Cuypers ontworpen Dominicuskerk. Het neo-gotische gebouw moest van het kerkbestuur plaats bieden aan 1700 kerkgangers die allen vrij zicht moesten hebben op het hoofdaltaar. Op de wand rond het hoofdaltaar werden heiligen uit de dominicaner en franciscaner orde afgebeeld. Het middenschip werd in 1926 beschilderd met architecturale motieven die verwijzen naar de bloeitijd van de gotiek." De oorspronkelijke indeling is gewijzigd, doordat de avondmaalstafel en het bijbehorend podium zijn verplaatst naar het midden van de kerk. Er is een groot altaarstuk op de oorspronkelijke plaats, met daarboven hangend een kruis met de Gekruisigde. Boven de heiligen zijn legioenen engelen geschilderd en midden boven kan men de 'hand van God' ontwaren.

Muziek belangrijk

We vertrokken met redelijk hooggespannen verwachtingen om deze met name bijzonder muzikale dienst bij te wonen. Misschien waren die verwachtingen iets te hoog, maar er zijn in deze dienst zeker mooie momenten, waaronder twee duidelijke pluspunten.

De kerk is zeer goed gevuld, misschien wel achthonderd mensen. Van zichzelf een donkere ruimte, die echter goed verlicht is.

Vooraf aan de dienst wordt er uitgebreid geoefend door de cantorij. Als iets van deze tijd gebruikt zou worden om ook met de gemeente te oefenen zou de 'samenzang' beter tot zijn recht komen. De liederen zijn allemaal van Huub Oosterhuis. Dat zijn prachtige teksten, maar de melodieën zijn erg moeilijk, zodat er niet volop wordt meegezongen met het koor. Als dat er niet was, zou het waarschijnlijk niet erg goed klinken. Uit het Liedboek wordt niet gezongen.

Aan het begin en het eind speelt het donderende orgel. Tussendoor wordt een vleugel gebruikt. De noodzaak daarvan wordt duidelijk als het koor zingt met orgelbegeleiding. Dit gaat namelijk zeer ongelijk.

Informatie

De orde van dienst is zeer summier. Er staat niet op vermeld wanneer je moet staan of zitten. Alleen welke liederen en de onderdelen van de dienst zijn vermeld. Dan komt de gedachte op: als je dan toch een orde van dienst gebruikt, maak er dan optimaal gebruik van. De vaste formuleringen zoals wij die kennen, waren vrijwel afwezig. In plaats van de begroeting was er een inleidend praatje.

De gebrekkige informatie en het niet weten wanneer je wel en niet moet zingen met daarbij de moeilijke melodieën maken ons inziens dat de dienst niet wordt wat het zou kunnen zijn.

Kinderen en avondmaal

De leeftijd van de kerkgangers is gemiddeld jonger dan in onze kerk. Veel vijftigers en wat ouderen, redelijk veel dertigers en een aanzienlijk aantal kinderen, twintig ongeveer.

De kinderen gaan naar de kindernevendienst en er wordt verteld wat ze daar gaan doen. Een pluspunt is, dat op de liturgie vermeld staat waar de kindernevendiensten over gaan. Binnen de dienst is er verder geen aandacht voor de kinderen, of gesprek met ze. Als de kinderen terug komen uit de kindernevendienst hebben ze een brandende kaars bij zich.

Er wordt ook avondmaal gehouden. Op vijf plaatsen staan mensen met brood en beker. Kinderen houden de schaal met matzes en de beker met wijn vast tijdens het avondmaal. Leuk was hoe dat helpen tot aan het eind toe werd voortgezet, bij het uitreiken aan de uitdelers van het avondmaal. De beker blijkt alleen te zijn om het stukje matze in te dopen. Vandaar ook, dat de dienst van de Tafel in vijf minuten voltrokken is.

Inhoud van de dienst

De bijbellezing wordt gedaan voor een microfoon zonder katheder. Uit welke bijbel gelezen wordt en wie dat doet is niet bekend. De naam van de predikant en de persoon die het woord van welkom doet staan wel op de liturgie. Voor de collecte werd een mandje gebruikt, waarbij elke rij een eigen mandje heeft. Dat is voor zo'n volle kerk zeer handig, spaart tijd.

Het thema van de dienst is: 'Om bevrijding schreeuwen.'

De preek gaat over de brief van Paulus aan de Galaten. De pas afgestudeerde vrouwelijke dominee die voorgaat is het niet met Paulus eens. In hoofdstuk vier staat:

"Maar wat zegt de Schrift? 'Jaag de slavin en haar zoon weg, want de zoon van de vrijgeboren vrouw mag niet de erfenis delen met de zoon van de slavin.'"

Dat gaat over Hagar, de slavin en Sarai, de vrouw van Abraham uit Genesis 16 en 21. Het gaat over echte en onechte kinderen. En zo wordt er onderscheid tussen mensen gemaakt.

En dan is er koffie

Na afloop van de dienst is de preek verkrijgbaar voor een vergoeding van € 0.25 (ook een pluspunt) en staan er twee mensen op een centrale plaats die je kunt aanspreken als je vragen hebt.

Na de dienst spoedt ieder zich huiswaarts, want er is wel een koffiehok, maar erg aantrekkelijk ziet het er niet uit en in de dienst word je ook niet uitgenodigd om erna koffie te blijven drinken. Een groot verschil met De Nieuwe Stad.

Contacten met andere kerkgangers zijn summier, het is allemaal wat anoniem, zeker voor de toevallige bezoeker. Er is ook niemand die je aanspreekt. Maar misschien is dat ook juist wel, waarom deze diensten goed bezocht worden. In ieder geval niet voor het zingen.

Begraven worden in Suriname (2)

Luciën de Freitas

Dit is het tweede, tevens slotdeel over begraven worden in Suriname. In het eerste deel vertelde ik u onder andere over transport van het lijk van het adres van overlijden naar het mortuarium, het medeleven, onder andere in de vorm van bezoek aan huis, voorbereidingen voor de begrafenis en de 'singi neti', letterlijk: de zangavond. Dan is het meestal erg druk. Van heinde en verre komen er mensen. Er worden stichtelijke liederen gezongen, er wordt gebeden, er is een overdenking, er worden broodjes verstrekt en er is van alles te drinken, net als tijdens het rouwbeklag. Het 'officiële gedeelte' van de singi neti duurt één tot twee uur.

De 'singi neti' is de avond voorafgaand aan de dag van de begrafenis. Aan het begin van de avond wordt achter de woning op een tafeltje, meestal bedekt met een wit kleed, van alles wat er die avond gegeten en gedronken wordt, een beetje klaargezet voor de overledene. Dit is natuurlijk symbolisch bedoeld!

De volgende ochtend, vóór zonsopgang, wordt de tafel afgeruimd, meestal door een 'bigi sma' een oudere vrouw. Ze graaft dan een kuil en begraaft alles wat op de tafel was daarin, compleet met schalen en glazen.

Afscheid

Rond een uur of 11 op de dag van de uitvaart, gaan alleen naaste familieleden die dat willen, naar het mortuarium om afscheid te nemen. Dat gebeurt voordat het lijk wordt afgelegd. Sommige familieleden gaan alleen in de rouwkamer, weer anderen gaan in groepjes. Men bepaalt dat zelf. Je kunt dan nog met de overledene praten en volgens de overlevering hoort hij/zij wat je zegt. Het is een goed moment om bijvoorbeeld alsnog je excuses aan te bieden voor iets dat je verkeerd hebt gedaan tegenover de overledene, of om iets op te biechten dat je voor hem of haar verzwegen hebt, of als je hem of haar hebt voorgelogen. Na dit afscheid keert men naar huis terug om zich klaar te maken voor de begrafenis. Afleggers werken kosteloos. Men kan wel vrijwillig een bijdrage storten in de kas van de Afleggervereniging. Wel is het gebruik dat er gezorgd wordt voor eten en drinken voor de afleggers. Meestal is dat een grote pot soep of moksi aleysie (een soort hutspot), frisdrank, bier en sterkere alcohol bijvoorbeeld rum of whisky. Wanneer de afleggers klaar zijn met hun werk wordt er gegeten en gedronken en wordt de komst van de familie, meestal tussen één uur en half twee 's middags, afgewacht.

Naar de aula

Het lijk wordt dan naar een speciaal daarvoor bestemde ruimte in het mortuarium gebracht. De afleggers zingen en in sommige gevallen wordt er een gebed gelezen, in bijzijn van de familie bij de open kist. Je zou kunnen zeggen dat het opgebaarde lijk aan de familie wordt overgedragen voor de begrafenis. Als dit ritueel achter de rug is, wacht men af totdat de lijkwagen rond 15.00 uur komt voorrijden voor het transport naar de begraafplaats.

Het lijk wordt daar opgebaard in de aula. De kist wordt weer geopend.

Het aantal mensen bij een begrafenis hangt veelal af van de vrienden- en kennissenkring van de overledene en of nabestaanden. Soms ligt er een condoleanceregister.

Het gebeurt wel eens dat bij de overlijdensaankondiging op de radio en/of in de krant nadrukkelijk wordt gevraagd: 'verzoeken geen bloemen of zakdoeken in de kist', omdat sommige mensen als teken van afscheid een witte zakdoek of een bloem in de kist doen.

Omdat niet iedereen in staat is om in het gezicht van een dode te kijken, wordt het gezicht wel eens met een witte zakdoek afgedekt. Wie er behoefte aan heeft mag de zakdoek even lichten, afscheid nemen en dan weer terugleggen.

In afwachting van de komst van de voorganger wordt gezongen uit de standaardbundel voor overlijden, waarover ik in het eerste deel al schreef. De voorganger kiest zijn liederen ook uit deze bundel.

De laatste gang

De uitvaartdienst duurt meestal niet langer dan een half uur en wordt vaak opgeluisterd door bazuinkoormuziek (koraalmuziek). Het gebeurt bij uitzondering dat de uitvaart vanuit een speciale locatie, bijvoorbeeld een kerk plaats heeft. Dan is de uitvaartdienst ook veel langer, want dan worden er vaak ook toespraken gehouden.

Als de uitvaartdienst is afgelopen krijgen de aanwezigen de gelegenheid om afscheid te nemen. De familie doet dat als laatste, waarna de kist gesloten wordt. Deze wordt vervolgens op de schouders genomen door de 'draggers' die in veel gevallen al aardig wat glaasjes op hebben. Willen nabestaanden dat er mooie sier wordt gemaakt, bijvoorbeeld speciale pasjes of dat de kist dansend naar het graf op de schouders wordt gebracht - een kunst op zichzelf trouwens - onder gezang van de 'draggers', dan krijgen zij daarvoor een vergoeding. Soms dragen vrienden of collega's de kist. Bij het graf spreekt de voorganger nog een kort woord en dan wordt het lichaam 'aan de schoot der aarde toevertrouwd', zoals het wel eens mooi wordt gezegd.

Nadat de voorganger het laatste ritueel heeft verricht, wordt de bloemengroet gebracht. Daarbij worden losse bloemen of bloemdelen in het graf over de kist gestrooid en wordt het graf gesloten.

Als de overledene in een zandgraf wordt begraven kan men desgewenst ook met een schop wat aarde scheppen en in het graf gooien of met de hand een kluit aarde. Zo neemt men ook namens mensen die niet aanwezig zijn afscheid. (Ter verduidelijking: stel, uw gezin bestaat uit vier personen, maar u bent er alleen. Dan scheidt u vier keer achtereen wat aarde. Bij elke keer als u aarde neerlaat over de kist zegt u bijvoorbeeld: dit is namens.... en dan noemt u een naam. U kunt ook volstaan met alleen de naam van het betreffende gezinslid te noemen, terwijl u de aarde in het graf laat vallen; hetzelfde gebeurt bij de bloemengroet).

De naaste familie van de overledene wacht meestal totdat het graf helemaal dicht is: dicht gegooid met aarde of dichtgemetseld, als het om een stenen graf gaat, een zogenoemde kelder. Men keert dan huiswaarts.

Naaste familieleden rouwen innig acht dagen in wit of zwart of een combinatie. Daarna bouwt men het zwart langzaam aan af tot grijs en na zes weken is de rouwperiode voorbij en kan men meestal ook niets speciaals meer aan de kleding merken. Nabestaanden kiezen er ook wel voor om rond de zes-weken-periode een troostdienst te houden in de kerk.

Crematie

In Suriname neemt sinds enkele jaren crematie van christenen toe. Eerder gebeurde dat niet, omdat het land geen crematorium had. Alle voorbereidingen vóór de crematie zijn als hierboven beschreven. Alleen de uitvaartdienst heeft in het crematorium plaats. Er is er maar één en die werkt op een moderne manier met ovens die door gas worden gevoed.

Bij voornamelijk de hindoestaanse bevolkingsgroep komt crematie al voor sinds de jaren zestig. Er is daarvoor toen een speciale wet gemaakt. Die crematie heeft plaats in de open lucht, vlak bij zee op een brandstapel. In tegenstelling tot crematie in het crematorium, duurt de crematie in de open lucht enkele uren.

Op bezoek bij Mien Gils

Frank Odinot

Wat is het rustig op het Drentse land! En al helemaal bij Mien thuis. Een riante bungalow heeft zij tegenwoordig tot haar beschikking. Met tuin. Daar moeten de 'groene vingers' van Mien nog haar stempel op drukken. Nu is die al behoorlijk vol geplant door de vorige bewoners.

Tijdens ons bezoek begreep ik dat veel gemeenteleden ons al zijn voorgegaan. Natuurlijk is er veel bij te praten, maar al zou dat niet zo zijn, dan zou de stilte toch niet lang duren. Ans en Mien hebben niet de minste moeite om gesprekstof te vinden.

De gesprekken gaan over de stilte, de tuin, de kerkelijke gemeente hier en daar, over de ramp in Azië, te veel om op te noemen. Mien heeft uitgesproken meningen en is zeer betrokken bij kerk en wereld.

Overall in huis hangen en staan foto's van haar 'kleinkinderen', Stijn en Justa van Ilse en René Meijer. Ze kan er vertederd over vertellen wat ze allemaal met hen heeft meegemaakt.

Na de maaltijd en de nodige discussie gaan wij een tochtje maken. Comfortabel zitten wij in haar limousine en genieten van de uitzichten.

Wij bezoeken Gees, een aangetrouwd familielid, die op een oude Drentse boerderij woont. Een zeer gelovige en heel beminlijke vrouw, die ons laat zien wat er nog rest van de oude delen van de boerderij, zoals de deel en de schaapskooi. Goed zichtbaar is, dat deze ruimten in de loop der tijden verschillende doelen hebben gediend, waarvan de resten nog altijd aanwezig zijn. In de deel staan wel tien fietsen. Ze houden van fietsen in Drenthe en ruimte om ze neer te zetten is er in overvloed. Er zouden er wel honderd kunnen staan.

De Coeversestraatweg, de oude weg van Coevorden naar het centrum van Hoogeveen is kaarsrecht en prachtig met zijn oude eiken die aan weerskanten staan. Ze lopen zelfs door tussen de moderne bebouwing, tot waar vroeger het dorp begon.

Ook bezoeken wij het beschermde dorp Aalden, met veel gerestaureerde Drentse boerderijen met de typische rietmatten aan de zijmuren met het elegante vlechtwerk, waardoor er een kruislings schuin patroon ontstaat.

Waar nu uitgestrekt akkerland ligt, was in haar jeugd alles woeste grond: heide en bos.

In de comfortabele logeerkamer genieten wij onze nachtrust en de volgende morgen gaan Mien en Ans er samen op uit. Het blijft bij koffiedrinken en converseren. Zelf maak ik van de gelegenheid gebruik, om de trompetwinkel in Heerenveen te bezoeken.

Als we allen weer terug zijn krijgen wij nog een maaltijd voorgeschoteld en daarna aanvaarden wij met een heel goed gevoel de terugtocht.